

Práce se třídou – skupinou

Třída je skupina **formální**, ale po čase se v ní vykrystalizují vztahy, role, dominance a submise, a tak se třída stává současně skupinou **neformální**.

Když bychom změřili vztahy ve třídě a chtěli jednotlivé žáky zaškatalkovat, použijeme většinou sociometrii a pozorování.

Mohou nám vyjít následující pozice ve skupině:

Hvězda	má maximální hodnotu, nevíce výběru a odmítnutí. Je vidět, slyšet, někteří se s ní identifikují, nebo naopak volí tohoto člověka ze strachu. Velmi často vůdčí osobnost.
Outsider	vykazuje mnoho vlastních voleb, ale nikdo nevolí jeho. Rád by do skupiny zapadal, trápí se tím, ale skupina ho nebere či ignoruje.
Izolát	sám nevolí a není volen, stojí na okraji skupiny, ta ho nebere, ale ani on o ni nestojí.
Šedá eminence	skrz hvězdu ovlivňuje život skupiny, není příliš nápadný, je velmi často volen hvězdou a izolátem.
Antihvězda	má maximum negativních voleb, je skupinou odmítán – ale je pro ni velmi výrazný.
Obyčejný člen skupiny	plusové i minusové volby.

Vývojové fáze skupiny

1. První kontakt a orientace, příchod (seznámení, nevznikají ještě pevné svazky, vzájemné oťukávání, člověk je zdrženlivý, závislost na vedoucím skupiny)

2. Boj o moc a kontrola, kvašení (do popředí lidské problémy moci, vlivu, postavení..., vedoucí skupiny i členové jsou zkoušeni, členové už nejsou nejistí, často jednájí kriticky až agresivně, tvoří se podskupiny, opozice proti někomu, každý hledá to své sociální místo... Každý se snaží se předvést a udržet se. Jakmile tyto příznaky fáze vymizí, je skupina schopna pracovat a plnit úkoly)

3. Důvěrnost a intimita, vyjasnění (skupina už není vnímána jako nebezpečná, nýbrž jako obohacující, panuje pocit sounáležitosti, vznikají pevnější vztahy mezi členy, ale nejsou schopni přijmout nového člena – vetřelec.)

4. Diferenciace, jednání (vzájemně komunikují, přijímají vymezení pracovních rolí, včetně podřízených a nadřízených, se skupinou se identifikují, identifikují se i s úkolem, jsou schopni přijímat další členy či se setkávat s jinými skupinami, aniž by to vedlo k bojům o moc. Skupina pracuje.)

5. Rozdělení a rozpuštění, odchod (Odchod vyžaduje tím více síly, čím déle byla skupina pohromadě a čím osobnější byla témata a vztahy. Po Odchodu se většina lidí snaží uchovat

kontakty, někdy se scházejí, píší si emaily, zkoumají příčiny rozchodu skupiny a hledají řešení, jak pokračovat. Dynamika ochabuje, zůstávají vzpomínky a zážitky, někdy se objevují negativní emoce, neklid a nespokojenost, protože se chtějí vyhnout procesu rozchodu.